

92. Petőfi

Hatvany Lajosnál senki sem ismeri jobban Budapest minden házát, minden kővét, a város történelmi és irodalmi hagyományait. Az a legnagyobb passziója, hogy megismerje és megismertesse Budapest múltját.

— Régóta tervezem — mondja, — hogy fiatal újságírókkal és tanárjelöltekkel végigsétáljak a városon és megmutassam, melyek azok az épületek, ahol régi nagyságaink éltek és milyen nevezetes események fűződnek egy-egy helyhez.

Most végre elérkezett az az idő, amikor Hatvany Lajos hazajött az emigrációból és itthon dolgozik a demokratikus Magyarország javára. Most írja „Igy élt Petőfi” című nagy munkáját, amely az 1848-as forradalom százéves jubileumán jelenik meg. Hatvany sokat foglalkozott azzal, merre járt, hol élt Petőfi Sándor szerte az országban. Megkértük, vigyen el minket, ismertesse meg velünk a Petőfi életének egyes álmomáit Budapesten.

Rákóczi-út 15. alatt állunk meg először. Itt volt Petőfi korában a „Fehér ló”

A KÖLTŐ

nyomában

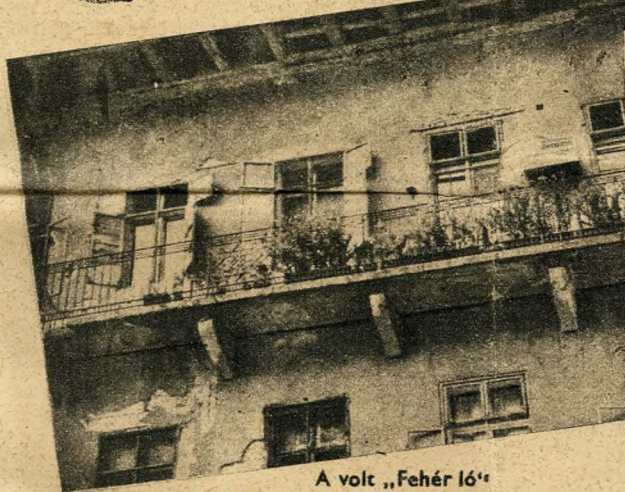
az ezernyolcszázados évek stílusát mutatja. — Ebben a szállóban akkor lakott Petőfi — mondja Hatvany, — amikor az Utileveleken leírt magyarországi utazásokra indult.

Felmegyünk az első emeleti szobákba. A házbeliek különböző szobákat mutogatnak, nem tudják pontosan, melyikben lakott a költő. Az épület bombarstól és olyan ódon, mintha azóta sem járt volna

ott senki. Kimegyünk az erkélyre, amelynek rácsán azj empire koszorúk is a mult századot idézik.

Innen a Kossuth Lajos-utcába megyünk. Ebben a házban lakott Jókainé Laborfalvi Róza. Jókai egyidőben albérlő volt Petőfiéknél a Dohány-utcában, ott ahol később a Tolnai-ház épült. Petőfi ellenezte Jókainak Laborfalvi Róza iránt érzett szerelmét és házasságát, ezért Jókai megsértődött, otthagyta Petőfit és Laborfalvi Róza Kossuth Lajos-utcai lakásába költözött. Petőfi azonban nem adta fel a harcot, feljelentette Jókait a komáromi nagyaszonynál, Jókai édesanyjánál, akit Jókai hugával együtt ő maga vitt fel Laborfalvi Róza lakására, Petőfi és Jókai nagy ősszekocanásáról sok szó esik a Mikszáth-féle Jókai-életrajzban.

A ház erősen megsérült a háború alatt. A kapu alatt figyelmeztető tábla: „A romok között járkálni veszélyes”. Mégis bemegyünk és megtaláljuk azt az árva fát, amely a

A volt „Fehér ló” szálló emeletei. Itt lakott Petőfi

Hatvany Lajos a „Fehér ló” — régi kutját mutatja

szálló. Hatvany elmondja, hogy néhány esztendővel ezelőtt még ott díszelgett a ház falán a fehér ló címere. A ház udvarán most kertés vendéglő van. A vendéglős tud róla, hogy a házban valamikor Petőfi élt. Az udvaron mult századbeli kút áll, Hatvany magyarázza, hogy mivel akkoriban nem volt még vízvezeték, innen merítették a vizet. A kert is a régi, a lépcsőház is

régi kertet jelzi. A csigalépcsőt is megnézzük, amelyen Petőfi ment fel annyiszor Jókaihoz. Elszomorító látvány...

Utána egy pillanatra megállunk a Kossuth Lajos-utca 3. számú ház előtt. Ott lakott Bajza és Kulcsár István, a „Magyarországi Tudósítások” szerkesztője, akit Berzsenyi és Szemere is gyakran felkeresett. Ágay Adolf megírta, hogy ennek a háznak az erkélyén látta Deákot, Kossuthot és Batthyányt az 1848-as áprilisi napokban.

Ezután átmentünk Budára. Hatvany Lajos a Döbrentei-utca és Apród-utca sarkán lévő Lyka-házat akarja megmutatni. Amikor odaérkezünk, elszomorodottan látjuk, hogy az agyonbombázott házat éppen most bontják.

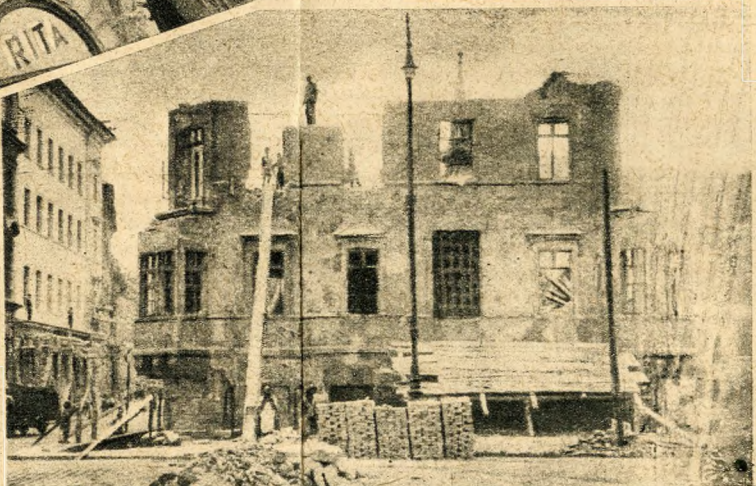
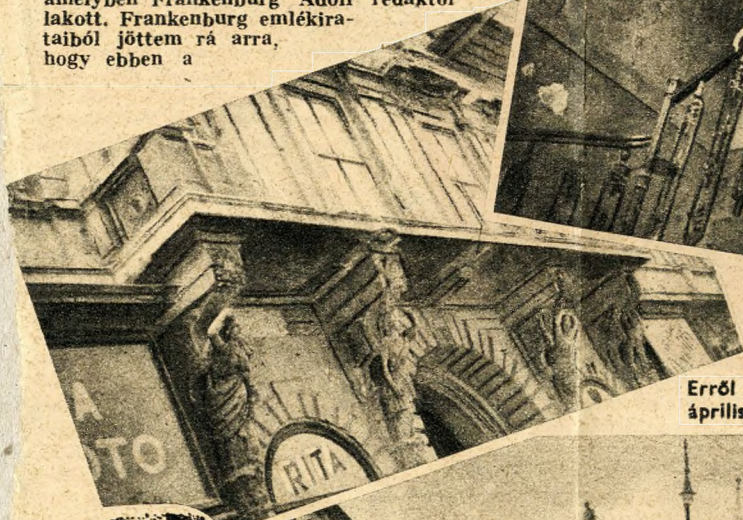
Hatvany a fejét csóválja.

— A 30-as években jártam itt utoljára. Akkoriban ép volt még a ház, sőt a lakás is, amelyben Frankenburg Adolf redaktor lakott. Frankenburg emlékirataiból jöttem rá arra, hogy ebben a

A lépcső, amelyen annyit járt Petőfi Jókai Mórhoz

Erről az erkélyről beszélt 1848 áprilisában Kossuth és Deák

Döbrentei-tér és Apród-utca sarkán lévő Lyka-ház. Idevitte fel Petőfi az ifjú Jókait

házban volt a szerkesztőség, a hová 1843-ban a diák Jókait felvitte a „komédiás Petőfi”, aki akkor még színész volt. Jókai első novelláját mutatta be Frankenburgnak, akit azonban nem talált otthon.

Utunk végén Hatvany felsőhajtott:

— Ha autóm volna, bejárnám az országot, meglátogatnám a Petőfi-emlékeket. Sok érdekes látnivaló van mindenfelé vidéken is. Remélem, erre is sor kerül mihamarabb...

T. Apród